

Asia: VN/18780/2023-LVM-180

Lausuntopyyntö valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnoksesta ja ympäristöselostuksesta (SOVA-lain mukainen ympäristöarviointi)

Lausunnonantajan lausunto

Vastaavatko strategiset linjaukset (ml. alueelliset painotukset) valtakunnallisen liikennejärjestelmän kehittämistarpeita?

Liikennejärjestelmäsuunnitelman uudistus on keskeisin liikennepoliittinen linjaus. Suunnitelman tulisi tukea alueiden tasapuolista saavutettavuutta, huoltovarmuutta ja kriisinkestävyyttä. Turvallisuusajattelun on keskityttävä liikenneturvallisuuden lisäksi kokonaisturvallisuuden huoltovarmuuteen ja sotilaallisen liikkuvuuteen.

Mielipiteenne suunnitelmaluonnoksen toimenpiteistä?

Alueellisten erojen tunnistamisen merkitys on keskeistä ja suunnitelman toimeenpanossa on huomioitava alueellisia erityispiirteitä. Nostamme esiin huolen Etelä-Suomen merkittävistä väylistä, jotka sijaintinsa vuoksi ovat jääneet epähuomioon, ja ovat kuitenkin merkittäviä väyliä elinkeinoelämälle, valtatie 25, kantatie 54 ja seututie 132.

Valtatie 25 haasteena on sen sijainti liian lähellä metropolialuetta. Vertailu liikennemääristä tehdään Kehäväylille. Mikäli tie sijaitisi missään muualla pohjoisemmassa, niin se olisi jo nelikaistainen ja kuitenkin puhumme yhdestä Suomen vaarallisimmista teistä.

Valtatie 25 eli Uudenmaan kehäväylä ei vastaa nykyisiin eikä tuleviin elinkeinoelämän tarpeisiin, todetaan tuoreessa valtatievarren kuntien ja kauppakamarien selvityksessä. Pääosin 1960- ja 70-luvuilla rakennettu tie ei vastaa nykyvaatimuksia, mikä näkyy turvallisuus- ja sujuvuusongelmina. Liikenneturvallisuuden osalta onnettomuustilastot tuovat esille tarpeen pikaisille toimenpiteille. Alueen yritykset ovat hyvin kasvuhakuisia, mutta tien tila huolestuttaa laajasti. Vyöhykkeelle on suunnitteilla yli 7 mrd. € arvosta investointeja.

Logistisen toiminnan laajentuminen Kehä III:n alueelta pohjoiseen näkyy kasvavina liikennemäärinä valtatie 25 vaikutusalueella. Hangon satama Suomen toiseksi suurimpana kappaletavaran satamana ja tiheällä Euroopan linjaliikenteellään houkuttelee kuljetuksia eri puolilta Suomea. Myös

geopoliittisen toimintaympäristön muutos on kasvattanut tien merkitystä, erityisesti väestön ja joukkojen siirron näkökulmasta.

Valtatie 25 on tärkeä Uudellemaalle, koko Suomelle ja kansainvälisesti. Valtatien 25 sisäpuolisella alueella asuu lähes 1,5 miljoonaa ihmistä. Tien parempi toimivuus keventää pääkaupunkiseudun kehäväylien kuormitusta ja turvaa alueen saavutettavuutta poikkeustilanteissa. Valtatie 25 yhdistää valtakunnalliset päätiet turvaten yhteydet eri puolille Suomea. Tie toimii tärkeänä väylänä huoltovarmuuskriittisille tuotteille Hangon ja Sköldvikin satamien kautta. Elinkeinoelämän kasvu ja Suomen toimintavarmuuden turvaaminen tulevat lisäämään liikennettä valtatiellä 25.

Yrityskyselyyn (n=140) vastanneista yrityksistä 70 prosenttia näkee toimialallaan tapahtuvan kasvua lähivuosina. Vyöhykkeelle on suunnitteilla yli 7 mrd. € arvosta investointeja. Logistiikka-alan investointien kehitys ennustaa raskaan liikenteen määrän lisäystä huomattavasti ennustettua suurempana, erityisesti valtateiden 3 ja 4 välillä. Kasvua on tuettava hyvällä liikenneinfraalla. Tässä tilassa tie ei vastaa nykyisiin eikä tuleviin tarpeisiin. Geopoliittisesti tärkeän DCA-sopimuksen kannalta valtatie 25 on tärkeää infrastruktuuria.

Nostona tässä kohdin vielä Liikenne 12 -suunnitelman päätavoitteet, joita ovat toimivuus, turvallisuus ja kestävyys sekä alakohtana resilienssi.

Huomioitavaa on, että vt 25 on myös osa TEN-T väylästä, eikä täytä sille asettuja kriteerejä.

Kantatie 54

Kantatien merkitys kasvaa logistiikan keskittymän laajentuessa metropolialueelta pohjoisemmaksi. Liikenteen sujuvuus ja turvallisuus korostuvat niin paikallisten asukkaiden ja yritysten arjessa sekä alueen taloudellisessa kehityksessä ja väestönkasvussa.

Kantatie 54 on tärkeä alueen kilpailukykyyn ja elinvoimaisuuden kannalta, tarjoten sujuvat yhteydet suurempiin kaupunkeihin.

Kantatie 54 on itä-länsisuuntainen päätieyhteys Forssan, Riihimäen ja Lahden välillä. Se tarjoaa vaihtoehtoisen reitin valtateille 10 ja 12. Se on itä-länsi-suuntainen tieyhteys, joka yhdistää kuntakeskuksia toimien keskeisenä infrastruktuuriin ja kehityksen mahdollistajana. Kantatien kautta on yhteys valtatielle 3 ja seututielle 130. Se on ensisijaisesti pitkämatkaisen liikenteen reitti.

Kantatiellä 54 kulkee pitkämatkaista, seudullista ja paikallista liikennettä. Liikennemäärät vaihtelevat välillä 5100–11200 ajon./vrk. Kantatiellä kulkee suhteellisen paljon raskasta liikennettä, osuus keskivuorokausiliikenteestä 8–16 %.

Kantatie 54 kuuluu erikoiskuljetusten verkkoon ja tiellä kulkee paljon erikoiskuljetuksia ja vaarallisten aineiden kuljetuksia.

Tien turvallisuustilanne on kuitenkin huolestuttava: tie on paikoin erittäin kapea, liittymiä on tiheästi ja ohitusmahdollisuudet ovat vähäiset. Välityskyvyn ja turvallisuuden parantaminen on välttämätöntä, erityisesti ottaen huomioon, että tie kulkee useiden suojaamattomien pohjavesialueiden läpi.

Kantatien luokittelu valtatieksi ei välttämättä parantaisi merkittävästi sen palvelutasoa, sillä esimerkiksi talvikunnossapitoon vaikuttaa lähinnä tien käyttäjämäärä. Muutoksen vaikutukset olisivat kuitenkin merkittäviä muun muassa investointien kannalta.

Kantatie 54, kehittämisselvityksen mukaisesti tielle tarvitaan sekä riittäviä toimenpiteitä logistiikan sujuvuuden ja turvallisuuden parantamiseksi, sekä huomioitava taukopaikkojen riittävä yöajan palvelutarjonta.

Seututie 132

Seututie 132 on valtatie 3 risteyksestä Nurmijärven ja Vantaan rajalta Lopen kirkonkylälle johtava seututie. Tie on kaksikaistainen noin 47 kilometriä pitkä. Seututie 132 haarautuu valtatieltä 3 ja toimii liikenneväylänä kantatie 54:ltä valtatie 3:lle. Tie on hyväkuntoista seututietä. Klaukkalan ohitustien valmistumisen jälkeen suurin hidastava taajama ohitetaan. Nopeusrajoituksia muiden taajamien kohdalla.

Raskasliikenne käyttää seututie 132 etelä-pohjoissuuntaisen reittinä kantatie 54:ltä. Tämän vuoksi pientareiden leventäminen Läyliäisten taajamasta etelään parannettaisiin koululaisten liikenneturvallisuutta. Lisäksi pohjoispäässä tien pinnoitteet ovat huonossa kunnossa.

Onko suunnitelmaluonnoksen rahoitus kohdennettu oikein rahoitusohjelman sisällä?

Riihimäen-Hyvinkään kauppakamari pitää perusväylänpidon rahoitustason nostamista, liikenneverkon korjausvelan hillitsemistä ja pienten parantamistoimenpiteiden edistämistä positiivisina toimenpiteinä.

Kehittämisinvestointien rahoitustasoa voidaan kuitenkin pitää riittämättömänä verkon kehittämistarpeet huomioiden. Valtion on mahdollistava suurten yritys- ja elinkeinoalueiden toteutusta sekä liikennehankkeiden että alueiden katuverkoston yhteensovittamista.

Esitys yhteisrahoitusmallista, jossa valtion kustannusosuus olisi maksimissaan 50 % sisältää ongelmia ja riskejä, eikä ole Riihimäen-Hyvinkään kauppakamarin mielestä hyväksyttävissä.

Yhteisrahoitusmalli kasvattaisi kuntien välistä eriarvoisuutta, ja mahdollisesti rikkoisi väylien kokonaisrakennetta. Liikenne 12 -suunnitelmalla ei saa kasvattaa kuntien menoja eikä siirtää valtion rahoitusvastuita kunnille.

Mielipiteenne suunnitelmaluonnoksen vaikutusarvioinnista ja ympäristöarvioinnista (SOVA-laki 8.4.2005/200)?

Vaikutusten arviointi on toteutettu asianmukaisesti ja keskeisimmät näkökulmat on otettu huomioon vaikutusten arvioinnissa. Riihimäen-Hyvinkään kauppakamari arvostaa elinkeinoelämän kilpailukykyyn, työvoiman liikkuvuuden ja logistiikan sujuvuuden vaikutusten huomioimista suunnitelmaluonnoksen vaikutuksia arvioitaessa.

Muut huomiot?

Riihimäen-Hyvinkään kauppakamari arvostaa laaja-alaista vuoropuhelua ja vuorovaikutusta liikennejärjestelmän kehittämisessä erittäin tärkeänä. Vuoropuhelulla mahdollistetaan eritasoisten näkökulmien yhteensovittaminen. Mutta kiinnitämme huomiota liikennejärjestelmäsuunnitelman pitkäjänteisyyden puutteen. Poliittinen sitoutuminen yli hallituskausien ei toteudu suunnitelmaluonnoksessa. Sinällään Liikenne 12 on menettänyt osin sen alkuperäisen tarkoituksen.

Heinimäki Marja-Liisa
Riihimäen-Hyvinkään kauppakamari